

JAK ZOSTAĆ ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO?

Autor: Radosław Skiba

3w* 004, stan prawny 1.09.2007

© Stowarzyszenie Klon/Jawor

Przedruki lub przenoszenie całości lub części tej publikacji na inne nośniki możliwe wyłącznie za zgodą właścicieli praw autorskich.

Autor:

Radosław Skiba

Redakcja i aktualizacja IV wydania:

Aneta Krawczyk, Renata Niecikowska (Informatorium)

Niniejsza publikacja powstała z zachowaniem wszelkiej staranności o rzetelność, jednak wydawca nie ponosi odpowiedzialności za skutki zastosowania się do porad zamieszczonych w broszurze lub posłużenia się wzorami udostępnionych dokumentów.

Seria powstała w ramach Programu Towarzystwa Wzajemnej Informacji
Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

Broszura powstała dzięki wsparciu finansowemu:
Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu

Unia Europejska w ramach Programu Środki Przejściowe 2004

Niniejszy dokument został opublikowany dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej. Za treść tego dokumentu odpowiada Stowarzyszenie Klon/Jawor, poglądy w nim wyrażone nie odzwierciedlają w żadnym razie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej.

ISBN 83-60337-51-9
978-83-60337-51-6

Warszawa, 2007

I. WSTĘP – BYĆ CZY NIE BYĆ ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO	3
II. KTO MOŻE BYĆ ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO	5
III. KROK PIERWSZY – PODJĘCIE DECYZJI	7
1. Jakie są najważniejsze przywileje organizacji pożytku publicznego?	7
2. Jakie są najważniejsze obowiązki organizacji pożytku publicznego (sprawozdawczość, audyt)?	8
IV. KROK DRUGI – SPRAWDZENIE ZGODNOŚCI WYMOGÓW, STAWIANYCH ORGANIZACJOM POŻYTKU PUBLICZNEGO, ZE STATUTEM LUB INNYMI AKTAMI WEWNĘTRZNYMI ORGANIZACJI	11
V. KROK TRZECI – REJESTRACJA STATUSU W KRS	19
1. Złożenie wniosku i formularze	19
2. Wypełnianie formularza KRS-W-OPP	20
3. Opłaty za rejestrację statusu pożytku publicznego	21
4. Zwrot wniosku	23
5. Zmiany w rejestrze	23
VI. GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ INFORMACJE O USTAWIE I DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO?	24
VII. NAJCZĘSTSZE BŁĘDY DOTYCZĄCE USTAWY	25
VIII. WYCIĄG Z USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO (DZIAŁ II)	26

PODSTAWA PRAWNA:

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. Przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 874 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r., Nr 17, poz. 209 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 z późn. zm.)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie określenia wzorów urzędowych formularzy wniosków o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego oraz sposobu i miejsca ich udostępnienia (Dz. U. Nr 188, poz. 1846)
- Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2003 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego sposobu prowadzenia rejestrów wchodzących w skład Krajowego Rejestru Sądowego oraz szczegółowej treści wpisów w tych rejestrach (Dz. U. Nr 186, poz. 1821)

I. WSTĘP – BYĆ CZY NIE BYĆ ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO

Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wprowadziła nową kategorię organizacji pozarządowych, czyli organizacje pożytku publicznego. Wprawdzie ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie nie jest poświęconą wyłącznie organizacjom pożytku publicznego, ale z pewnością jest to bardzo ważny element tej ustawy (dział II).

Ustawa została skonstruowana w taki sposób, że nie zmusza organizacji pozarządowych do ubiegania się o status organizacji pożytku publicznego. Każda organizacja samodzielnie decyduje o tym, czy chce starać się o uzyskanie statusu.

Co więcej ustawa w zasadzie nie ogranicza w żadnym stopniu czasu, w jakim organizacja może wystąpić z wnioskiem o uzyskanie takiego statusu, a zatem wyłącznie od decyzji osób kierujących organizacją zależy kiedy, i czy w ogóle, dana organizacja złoży wniosek o nadanie statusu organizacji pożytku publicznego.

Zastanawiając się nad tym, czy nasza organizacja powinna/chce ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego warto rozważyć następujące kwestie:

- Po pierwsze, rozważmy spokojnie, czy rzeczywiście organizacja, co do istoty swych działań, jest instytucją tego typu. Nieuzyskanie tego statusu nie oznacza, w końcu, że jest się organizacją „gorszą”. Nie ma nic złego w tym, że organizacja chce realizować cele inne niż cele pożytku publicznego lub realizuje te cele, choć nie ma statusu pożytku publicznego. Konstytucja RP gwarantuje swobodę powstania i działania organizacji pozarządowych – status organizacji pożytku publicznego jest poniekąd dodatkowym atrybutem, który pasuje do działań jednych organizacji, a do innych nie.
- Po drugie, warto się zastanowić, czy organizacja jest w stanie wypełnić wszystkie wymagania formalne związane z uzyskaniem i utrzymaniem statusu organizacji pożytku publicznego.

Zatem po jednej stronie trzeba opisać korzyści, jakie status taki przynosi, po drugiej obowiązki i trudności, jakie wiążą się z jego uzyskaniem. Czasem wynik tego

zestawienia może być czywisty od razu, w przypadku innych organizacji może się zmieniać w czasie i potrzebny będzie czas na podjęcie decyzji.

Te organizacje, które podjęły już decyzję o tym, że chcą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego zastanawiają się, jakie kroki podjąć, aby ułatwić sobie przejście przez procedurę rejestracyjną. Celem tej publikacji jest właśnie odpowiedź na te pytania. Trzeba jednak podkreślić, że mimo zachowania wszelkiej możliwej staranności przy przygotowaniu opracowania, zastosowanie wskazówek w nim umieszczonych ma pomóc, ale nie może zagwarantować, uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego.

Zachęcamy też do lektury ustawy o działalności pożytku publicznego, której obszernie fragmenty znajdują się, dla wygody czytelników, na końcu opracowania. Z wiedzą o tym, jak jest skonstruowana ustawa, będzie znacznie łatwiej przebrnąć przez interpretację ustawy i trudy rejestracji.

II. KTO MOŻE BYĆ ORGANIZACJĄ POŻYTKU PUBLICZNEGO

O status organizacji pożytku publicznego mogą starać się wyłącznie organizacje pozarządowe, z wyłączeniem organizacji wymienionych w art. 3 ust. 4, do których nie stosuje się działu II ustawy, czyli:

1. partii politycznych,
2. związków zawodowych i organizacji pracodawców,
3. samorządów zawodowych,
4. fundacji, których jedynym fundatorem jest Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego, chyba że:
 - przepisy odrębne stanowią inaczej,
 - majątek tej fundacji nie jest w całości mieniem państwowym, mieniem komunalnym lub mieniem pochodzącym z finansowania środkami publicznymi w rozumieniu ustawy o finansach publicznych lub
 - fundacja prowadzi działalność statutową w zakresie nauki, w szczególności na rzecz nauki;
5. fundacji utworzonych przez partie polityczne,
6. klubów sportowych będących spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 stycznia 1996 r. o kulturze fizycznej (Dz. U. z 2001 r., Nr 81, poz. 889, z późn. zm.).

O status organizacji pożytku publicznego mogą też ubiegać się tzw. podmioty zrównane w ustawie z organizacjami pozarządowymi, czyli osoby prawne i jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych oraz stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego.

Na liście podmiotów zarejestrowanych jako organizacje pożytku publicznego znajdują się, poza fundacjami i stowarzyszeniami, np. parafia, izby przemysłowo-handlowe, izba rolnicza, spółka z o.o., straże pożarne.

Pierwszym i podstawowym warunkiem, który musi spełnić podmiot ubiegający się o status organizacji pożytku publicznego, jest więc stwierdzenie, że odpowiada on definicji organizacji pozarządowej, ponieważ wyłącznie organizacje pozarządowe oraz podmioty zrównane z tymi organizacjami mogą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 organizacjami pozarządowymi są, niebędące jednostkami sektora finansów publicznych, w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, i niedziałające w celu osiągnięcia zysku, osoby prawne lub jednostki nieposiadające osobowości prawnej utworzone na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacje i stowarzyszenia, z zastrzeżeniem ust. 4.

Z użytego w art. 20 pkt 1) sformułowania, że organizacją pożytku publicznego może zostać organizacja pozarządowa, która „prowadzi działalność statutową”, wyciąga się wniosek, że statusu pożytku publicznego nie mogą uzyskać nowo powstające organizacje, ponieważ nie mogą się one jeszcze wykazać żadną konkretną działalnością. Niestety wymóg „prowadzenia działalności” nie jest opisany w ustawie precyzyjnie. Kryterium to można też oczywiście stosować do organizacji istniejących już od jakiegoś czasu. Decydujące jest bowiem „prowadzenie działalności”, a nie samo istnienie organizacji.

Wydaje się, że omawianego warunku nie spełniają również organizacje zarejestrowane, czy też utworzone nawet wiele lat temu, które jednak obecnie pozostają w „uśpieniu” i de facto nie prowadzą już żadnej działalności. Dokumentami, które w razie wątpliwości sądu rejestrowego mogą potwierdzać prowadzenie działalności przez organizację są sprawozdania i raporty opisujące dotychczasową działalność, deklaracje podatkowe lub chociażby wycinki prasowe itp.

Oddziały organizacji, a statusy OPP

Oddziały organizacji posiadające osobowość prawną mogą starać się o uzyskanie statusu pożytku, samodzielnie w sposób niezależny od podmiotu, którego są częścią. Uzyskują też oddzielny, niż podmiot „macierzysty”, numer KRS.

Oddział nieposiadający samodzielnej osobowości prawnej (będący de facto nie-samodzielną prawnie częścią większej organizacji) nie może skutecznie wystąpić z wnioskiem o uzyskanie statusu pożytku – nie jest on w stanie spełnić wymagań określonych w art. 20 ustawy o działalności pożytku publicznego (m.in. wobec własnego statutu). Z uzyskania statusu pożytku nie mogą też skorzystać terenowe jednostki organizacyjne kościołów nieposiadające osobowości prawnej.

III. KROK PIERWSZY – PODJĘCIE DECYZJI

Każda organizacja powinna starannie rozważyć wszystkie „za” i „przeciw” ubiegania się o status organizacji pożytku publicznego. Dlatego dobrze jest zorientować się, jakie są dodatkowe uprawnienia oraz obowiązki organizacji pożytku publicznego.

1. Jakie są najważniejsze przywileje organizacji pożytku publicznego?

Zwolnienia z następujących podatków i opłat (art. 24):

- podatku dochodowego od osób prawnych,
 - podatku od nieruchomości,
 - podatku od czynności cywilnoprawnych,
 - opłaty skarbowej,
 - opłat sądowych (art. 104 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwalnia OPP z opłat sądowych, ale tylko w sprawach, które nie dotyczą prowadzonej przez nie działalności gospodarczej).
- większość tych zwolnień dotyczy nieodpłatnej działalności pożytku publicznego.**

Nieruchomości

Organizacje pożytku publicznego mogą nabywać prawo użytkowania nieruchomości należących do Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego na preferencyjnych zasadach. Oznacza to, że:

- minister właściwy ds. spraw Skarbu Państwa może dokonać darowizny nieruchomości z zasobu Skarbu Państwa na rzecz organizacji pożytku publicznego, na jej cele statutowe; w przypadku niewykorzystania nieruchomości na cel określony w umowie, a także w razie utraty przez organizację statusu organizacji pożytku publicznego, następuje odwołanie darowizny.
- właściwy organ za zgodą odpowiednio wojewody albo rady lub sejmiku, może udzielić bonifikaty od ceny ustalonej zgodnie z art. 67 ustawy o gospodarce nieruchomościami, organizacjom pożytku publicznego – jeżeli nieruchomość będzie wykorzystywana na cel prowadzonej przez nie działalności pożytku publicznego.

Prawo do zatrudniania poborowych odbywających służbę zastępczą.

Nieodpłatny, ułatwiony dostęp do publicznego radia i telewizji.

Możliwość przyjmowania wpłat 1% podatku należnego od osób fizycznych
Od stycznia 2007 roku obowiązują nowe zasady przekazywania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Podatnik nie dokonuje samodzielnie

wpłaty, jak to miało miejsce do tej pory, ale wypełniając roczne zeznanie podatkowe wskazuje jedną organizację pożytku publicznego, na rzecz której chce przekazać 1% swojego podatku należnego. W zeznaniu podatkowym wpisuje nazwę organizacji i jej numer KRS. Pieniądze, w imieniu podatnika, na konto bankowe organizacji, wpłaci urząd skarbowy, do którego podatnik złoży zeznanie. Wpłaty 1% mogą dokonywać również tzw. liniowcy, czyli podatnicy stosujący liniową – 19% stawkę podatku.

Możliwość korzystania z pomocy małoletnich wolontariuszy (poniżej 16 lat) w zbiórkach publicznych. Oczywiście osoby takie muszą być pod nadzorem osoby pełnoletniej.

Więcej o przywilejach OPP w broszurze z serii 3w* („Warto Wiedzieć Więcej”): „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”.

2. Jakie są najważniejsze obowiązki organizacji pożytku publicznego (sprawozdawczość, audyt)?

Skutkiem uzyskania przez organizację pozarządową statusu organizacji pożytku publicznego są nie tylko uprawnienia wcześniej opisane, ale również zwiększone wymagania, w szczególności te dotyczące przejrzystości działania organizacji.

Sprawozdawczość

Organizacja pożytku publicznego ma obowiązek:

1. Sporządzić i ogłosić („w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem”) roczne **merytoryczne sprawozdanie** z działalności (art. 23 ustawy). Wymóg ten powinno spełnić, np. umieszczenie sprawozdania w Internecie, wyłożenie go w siedzibie organizacji.

Sprawozdanie merytoryczne powinno zawierać (zgodnie z przepisami dotyczącymi sprawozdań składanych przez fundacje) m.in. zasady, formy i zakres działalności statutowej z podaniem realizacji celów statutowych, a także opis głównych przedsięwzięć finansowych, odpisy uchwał zarządu organizacji, informację o wysokości uzyskanych przychodów, z wyodrębnieniem ich źródeł, odpłatnych świadczeń realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń; jeżeli prowadzono działalność gospodarczą, wynik finansowy tej działalności oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł.

2. Sporządzić i ogłosić swoje roczne **sprawozdanie finansowe**.

Zakres sprawozdania finansowego dla organizacji pożytku publicznego prowadzących działalność gospodarczą określa art. 45 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2002 r., Nr 76, poz. 694 z późn. zm.). Sprawozdanie finansowe składa się z: bilansu, rachunku wyników, informacji dodatko-

wej. Zakres informacji, które należy zawrzeć w sprawozdaniu finansowym, został określony w załączniku nr 1 do ustawy o rachunkowości.

Natomiast dla organizacji pożytku publicznego nieprowadzących działalności gospodarczej zakres tego sprawozdania określa § 3 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 15 listopada 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości dla niektórych jednostek niebędących spółkami handlowymi, nieprowadzących działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 137, poz. 1539).

Zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Polityki Społecznej organizacje pożytku publicznego nieprowadzące działalności gospodarczej nie mają obowiązku zgłaszania sprawozdania finansowego do Monitora Polskiego B. Obowiązek zostanie spełniony poprzez zamieszczenie tego sprawozdania na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej: <http://bopp.pozytek.gov.pl>, na której znajduje się baza sprawozdań finansowych OPP.

Natomiast organizacje pożytku publicznego prowadzące działalność gospodarczą i spełniające warunki art. 64 ust. 1 pkt 4 ustawy o rachunkowości (warunki te w dalszej części tekstu – w informacji o audycie) ogłaszają swoje sprawozdania w Monitorze Polskim B. Za zamieszczenie sprawozdania finansowego w Monitorze zapłata one 708,59 zł za każdą stronę.

Organizacje pożytku publicznego, które prowadzą działalność gospodarczą, ale nie spełniają warunków art. 64 ust. 1 pkt. 4 ustawy o rachunkowości, postępują tak jak organizacje pożytku publicznego nieprowadzące działalności gospodarczej, czyli zamieszczają sprawozdanie na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Przykładowe wzory sprawozdania finansowego można znaleźć w serwisie www.pozytek.gov.pl.

3. Przekazać sprawozdanie **merytoryczne i finansowe do Ministra Pracy i Polityki Społecznej** do dnia 31 marca za poprzedni rok obrotowy. Sprawozdania należy przesłać na adres: MPIpS, Departament Pożytku Publicznego, ul. Nowogrodzka 1/3/5, 00-513 Warszawa.

4. Przekazać **sprawozdanie merytoryczne i finansowe do KRS**.

Do sprawozdań należy dołączyć:

- uchwałę zatwierdzającą przyjęcie sprawozdania przez właściwy w organizacji organ (np. zarząd, walne zgromadzenie),
- wypełniony formularz KRS-Z30 (jeżeli składane jest tylko sprawozdanie i uchwała) lub KRS-Z20 i KRS-ZN (jeśli organizacja oprócz sprawozdania zgłasza zmiany).

Ostateczny termin zatwierdzenia sprawozdania to 30 czerwca (sprawozdanie należy przekazać w ciągu 15 dni od daty zatwierdzenia). Jeżeli sprawozdanie nie zostało zatwierdzone w terminie 6 miesięcy od dnia bilansowego, tj. do 30 czerwca, to wówczas mimo braku zatwierdzenia należy je złożyć w KRS do 15 lipca.

Wszystkie podane terminy odnoszą się do organizacji, których rok obrotowy jest równy rokowi kalendarzowemu.

Zgłoszenie sprawozdania do KRS oznacza ogłoszenie tego sprawozdania w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (MSiG). Koszt ogłoszenia wynosi 250 zł.

Audyt

Fakt bycia organizacją pożytku publicznego nie zwalnia organizacji z obowiązku badania (czyli audytu) i ogłaszania sprawozdań finansowych, który narzuca art. 64 pkt 4 ustawy o rachunkowości. Jednakże przepis ten dotyczy jednostek, które w poprzednim roku spełniały co najmniej dwa z następujących kryteriów:

- zatrudniały w przeliczeniu na pełne etaty co najmniej 50 osób,
- miały sumę aktywów bilansu o wartości co najmniej 2,5 mln euro,
- miały przychód netto o wartości co najmniej 5 mln euro.

Ponadto Minister Finansów, Rozporządzeniem z dnia 23 grudnia 2004 r. (Dz. U. Nr 285, poz. 2852), wprowadził obowiązek badania sprawozdań finansowych niektórych organizacji pożytku publicznego przez biegłego rewidenta (audyt). Obowiązek ten dotyczy organizacji pożytku publicznego, które nie podlegają takiemu badaniu zgodnie z przepisami o rachunkowości, ale spełniają łącznie trzy następujące kryteria:

1. realizują zadania publiczne zlecone, jako powierzone do wykonywania lub do wspierania zadania publicznego, oraz
2. otrzymały w roku obrotowym łączną kwotę dotacji na realizację tych zadań w wysokości co najmniej 50 tys. zł, oraz
3. osiągnęły w roku obrotowym przychody w wysokości co najmniej 3 mln zł.

Obowiązek badania sprawozdania finansowego za dany rok obrotowy będzie powstawał każdorazowo, gdy w roku poprzedzającym ten rok obrotowy organizacja pożytku publicznego spełni trzy ww. warunki.

Kontrola i nadzór nad organizacjami pożytku publicznego

Organizacje pożytku publicznego podlegają nadzorowi ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego (obecnie jest to Minister Pracy i Polityki Społecznej), w zakresie prawidłowości korzystania z uprawnień, określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. W odniesieniu do OPP działających w zakresie ratownictwa i ochrony ludności nadzór sprawuje minister właściwy ds. wewnętrznych (obecnie – Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji). Sposób prowadzenia kontroli oraz uprawnienia kontrolerów zostały opisane w rozdziale 4 wymienionej ustawy (tekst ustawy patrz na końcu broszury).

Więcej o uprawnieniach, obowiązkach organizacji pożytku publicznego oraz kontroli i nadzorze w broszurach z serii 3w*: „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie” oraz „Kontrola i nadzór organizacji pozarządowych”. Informacje na ten temat można też znaleźć w portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl (w serwisie www.pozytek.ngo.pl).

IV. KROK DRUGI – SPRAWDZENIE ZGODNOŚCI WYMOGÓW, STAWIANYCH ORGANIZACJOM POŻYTKU PUBLICZNEGO, ZE STATUTEM LUB INNYMI AKTAMI WEWNĘTRZNYMI ORGANIZACJI

Z uwagi na sposób określenia w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kryteriów uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego może się okazać, że ich spełnienie wymaga zmiany statutu organizacji lub stworzenia odpowiednich aktów wewnętrznych (uchwał, regulaminów) gwarantujących, że organizacja ma „wewnętrzne mechanizmy” zapewniające spełnienie poszczególnych kryteriów stawianych organizacji pożytku publicznego.

Nie istnieje jeden wzorcowy statut organizacji pożytku publicznego – nie jest możliwe podanie takiego wzorca, bo charakter i rodzaj prowadzonej przez organizację działalności, a co za tym idzie jej regulacje (sposób zapisu) w statucie, mogą być różne. Ważne jest jednak to, że statut nie może być sprzeczny z zapisami w art. 20 ustawy.

Większość warunków uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, określona została w art. 20 ustawy (dla organizacji kościelnych z modyfikacjami wymienionymi z art. 21). Warunki wskazane w art. 20 (czyli siedem warunków wymienionych w dalszej części tekstu) muszą być spełnione łącznie. Organizacja musi spełniać więc wszystkie określone w tym przepisie wymagania, aby uzyskać status organizacji pożytku publicznego. Tym niemniej na podstawie innych przepisów ustawy można wymienić kolejne wymagania, których spełnienie jest konieczne dla uzyskania tego statusu.

Warunek 1

Status organizacji pożytku publicznego mogą uzyskać wyłącznie podmioty, które prowadzą działalność na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa (art. 20 pkt 1).

Ze statutu organizacji powinno wynikać, że prowadzi ona działalność na rzecz całego społeczeństwa, albo jakiejś społeczności, albo na rzecz pewnej grupy osób w trudnej sytuacji życiowej lub materialnej. W statucie nie musi być napisane wprost na rzecz jakiej społeczności lub grupy działa organizacja, lecz powinno to jasno wynikać ze sposobu określenia jej celów statutowych i sposobów ich realizacji.

Zgodnie z definicją podaną przez „Słownik Języka Polskiego” PWN społeczność to: „ludzie poszczególnych środowisk zawodowych, społecznych; środowisko”.

Przez działanie na rzecz ogółu społeczności należy rozumieć takie działanie organizacji, które jest skierowane do pewnego szerokiego kręgu odbiorców, wyodrębnionego ze względu na różne kryteria, takie jak np. kryterium terytorialne – społeczność danego osiedla, wsi lub miejscowości, czy też kryterium środowiska – społeczność szkolna, akademicka, religijna, kryterium etniczne – społeczność Romów w Polsce. Oczywiście omawiany warunek zostanie spełniony również wtedy, gdy organizacja nie ogranicza w żaden sposób zakresu podmiotowego swojego działania i działa na rzecz całego społeczeństwa (np. celem działania organizacji jest wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, działanie na rzecz porządku i bezpieczeństwa).

Status organizacji pożytku publicznego może także uzyskać organizacja, która nie działa, co prawda, na rzecz całego społeczeństwa, czy też na rzecz jakiejś konkretnej społeczności, lecz wyłącznie na rzecz określonej grupy, pod warunkiem wszakże, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do ogółu społeczeństwa. Za organizację spełniającą omawiany warunek można uznać te podmioty, których celem statutowym jest, np. praca na rzecz osób ubogich, nadużywających alkoholu, uzależnionych od narkotyków, czy też kombatantów, bezdomnych.

Warto zauważyć, że na podstawie art. 20 pkt 3) ustawy, w odniesieniu do stowarzyszeń i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia za spełnienie wyżej wskazanego wymagania uznaje się prowadzenie działalności również na rzecz członków stowarzyszenia. Zastrzeżenie to wynika ze specyfiki stowarzyszenia, które bardzo często tworzone jest przez osoby dotknięte problemem, którego przezwyciężanie jest celem statutowym organizacji (np. stowarzyszenia osób bezrobotnych lub niepełnosprawnych). Równie często stowarzyszenia tworzone są przez członków i dla członków. Jeżeli równocześnie działają one także na rzecz ogółu społeczności, to takie stowarzyszenie może uzyskać status organizacji pożytku publicznego.

Nie spełniają natomiast tego warunku stowarzyszenia prowadzące działalność wyłącznie na rzecz swoich członków.

Warunek 2

Działalność statutowa organizacji ubiegającej się o status organizacji pożytku publicznego musi w całości zawierać się w sferze zadań publicznych, określonych w art. 4 ustawy.

Chodzi tu o następujące działania (art. 4):

1. pomoc społeczną, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób,
2. zapewnienie zorganizowanej opieki byłym żołnierzom zawodowym, którzy uzyskali uprawnienie do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej, inwalidom wojennym i wojskowym oraz kombatantom,
3. działalność charytatywną,
4. podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
5. działalność na rzecz mniejszości narodowych,
6. ochronę i promocję zdrowia,
7. działanie na rzecz osób niepełnosprawnych,
8. promocję zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy,
9. upowszechnianie i ochronę praw kobiet oraz działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn,
10. działalność wspomagającą rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości,
11. działalność wspomagającą rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
12. naukę, edukację, oświatę i wychowanie,
13. krajoznawstwo oraz wypoczynek dzieci i młodzieży,
14. kulturę, sztukę, ochronę dóbr kultury i tradycji,
15. upowszechnianie kultury fizycznej i sportu,
16. ekologię i ochronę zwierząt oraz ochronę dziedzictwa przyrodniczego,
17. porządek i bezpieczeństwo publiczne oraz przeciwdziałanie patologiom społecznym,
18. upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa,
19. upowszechnianie i ochronę wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji,
20. ratownictwo i ochronę ludności,
21. pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
22. upowszechnianie i ochronę praw konsumentów,
23. działania na rzecz integracji europejskiej oraz rozwijania kontaktów i współpracy między społecznościami,

24. promocję i organizację wolontariatu,
25. działalność wspomagająca technicznie, szkoleniowo, informacyjnie lub finansowo organizacje pozarządowe oraz jednostki kościelne (jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego) w wyżej wymienionej działalności.

Jak widać zakres zadań publicznych został w art. 4 określony tak szeroko, że znakomita większość organizacji pozarządowych nie będzie miała problemu ze spełnieniem tego warunku. Jeżeli któryś z celów statutowych organizacji wykracza poza określoną w ustawie sferę zadań publicznych, to organizacja taka nie może uzyskać statusu organizacji pożytku publicznego.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy Rada Ministrów może określić, w rozporządzeniu, także inne (nowe) zadania należące do sfery zadań publicznych, kierując się m.in. ich szczególną społeczną użytecznością, w sposób zapewniający wystarczające zaspokajanie potrzeb społecznych.

Warunek 3

Co do zasady prowadzenie działalności gospodarczej nie jest przeszkodą do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego. Trzeba jednak pamiętać o warunku określonym w art. 20 pkt 4), zgodnie z którym działalność gospodarcza musi być prowadzona „w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.”

Pojęcie prowadzenia działalności gospodarczej w rozmiarach służących realizacji celów statutowych nie jest sformułowaniem nowym, wprowadzonym przez omawianą ustawę. Takie sformułowanie znalazło się już w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach i wobec tego dokonując interpretacji tego pojęcia można korzystać z orzecznictwa sądowego odnoszącego się do wymienionego przepisu. Ogólnie należy uznać, że dopóki cel zarobkowy nie dominuje nad celem statutowym to działalność gospodarcza jest prowadzona zgodnie z treścią art. 20 pkt 4) ustawy.

Działalność statutowa powinna być działalnością podstawową organizacji, na której skoncentrowana jest jej aktywność. Natomiast działalność gospodarcza powinna być wyłącznie działalnością uboczną, pomocniczą, służącą pozyskiwaniu środków finansowych na prowadzenie i rozwijanie działalności statutowej.

Organizacje pozarządowe, które zmieniają swoje statuty, aby dostosować je do wymagań ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, i których statuty przewidują możliwość prowadzenia przez nie działalności gospodarczej, mogą zapisać w statucie, że ich „działalność gospodarcza może być prowadzona wyłącznie w rozmiarach służących realizacji celów statutowych”.

PRZYKŁADOWY ZAPIS W STATUCIE:

Fundacja może prowadzić działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji jej celów statutowych, na zasadach określonych w odrębnych przepisach. Dochód z działalności gospodarczej jest przeznaczany na realizację celów statutowych.

Warunek 4

Nie może uzyskać statusu organizacji pożytku publicznego organizacja, która nie przeznaczca całości swoich dochodów na działalność statutową (art. 20 pkt 5)¹.

W tym wypadku również dobra praktyka organizacji, zgodna z zapisem ustawowym, może (ale nie musi) zostać poparta wyraźną deklaracją statutową, czyli do statutu organizacji można wprowadzić postanowienie, że cały uzyskany przez nią dochód przeznaczony jest na realizację celów statutowych. Regułę określoną w art. 20 pkt 5) ustawy należy więc rozumieć w taki sam sposób jak zasadę z art. 34 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. z 2001 r., Nr 79, poz. 855 z późn. zm.), zgodnie z którym dochód z działalności gospodarczej stowarzyszenia musi służyć realizacji celów statutowych i nie może być przeznaczony do podziału między jego członków.

Omawiany powyżej warunek należy uznać również za spełniony, gdy organizacja pozarządowa dokonuje niezbędnych inwestycji, jeżeli następnie dochody uzyskane dzięki tym inwestycjom zostaną przeznaczone na realizację celów statutowych. Dlatego też organizacje pozarządowe prowadzące działalność gospodarczą mogą część swoich dochodów przeznaczać również na utrzymanie lub rozwijanie tej działalności. Podobnie organizacje inwestujące swoje kapitały w papiery wartościowe, tworzące lokaty bankowe oraz podejmujące innego rodzaju inwestycje kapitałowe również spełniają warunek określony w tym przepisie.

¹ W przypadku organizacji kościelnych i wyznaniowych, które ubiegają się o status organizacji pożytku publicznego, obowiązek przeznaczania całego dochodu na działalność statutową dotyczy tej części dochodu, który został uzyskany w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego (art. 21 pkt 3).

Warunek 5

Organizacje pożytku publicznego zobowiązane są mieć statutowy kolejalny organ kontroli lub nadzoru (art. 20 pkt 6). Ponadto osoby zasiadające w takim organie kontroli muszą spełniać dodatkowe kryteria opisane w ustawie.

Osoby będące członkami organu kontrolnego nie mogą:

- być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
- być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej.

Mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 45, poz. 391 i Nr 60, poz. 535).

Wypełnienie wyżej wymienionych wymogów wiązać się będzie, często (szczególnie w przypadku fundacji) z koniecznością zmiany statutu. Co prawda w każdym stowarzyszeniu musi istnieć wewnętrzny organ kontrolny w postaci komisji rewizyjnej, ale do tej pory nie było zakazów dotyczących osób w nich zasiadających. Tymczasem przepisy o fundacjach pozwalają na powoływanie fundacji, których jedynym statutowym organem jest zarząd. W praktyce jednak w statutach wielu fundacji były powoływane, obok zarządu, dodatkowe organy, ale nie zawsze miały one kompetencje kontrolno-nadzorcze, a już zupełnie sporadycznie statut zawierał jakiegokolwiek ograniczenia odnośnie osób w nich zasiadających.

Organizacje, które chcą ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego, mogą w swoim statucie, w części dotyczącej działania organu kontroli, umieścić zapisy odpowiadające postanowieniom art. 20 pkt 6) ustawy.

PRZYKŁADOWY ZAPIS W STATUCIE:

1. Rada Fundacji (może to też być np. komisja rewizyjna – przyp. red.) w celu wykonania swych zadań kontrolnych jest uprawniona do:

- żądania od Zarządu przedstawienia wszelkich dokumentów dotyczących działalności Fundacji,
- żądania od członków Zarządu złożenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień.

2. Nie można łączyć członkostwa w Radzie Fundacji z pełnieniem funkcji w Zarządzie lub ze stosunkiem pracy z Fundacją.

3. Członkowie Rady Fundacji nie mogą:

- pozostawać w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia z członkami Zarządu,
- być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej,
- otrzymywać z tytułu członkostwa w Radzie Fundacji zwrotu uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi.

Warunek 6

W art. 20 pkt 7) sformułowany został szereg zakazów, których celem jest zachowanie przejrzystości działania organizacji oraz uniemożliwienie wyprowadzania majątku poza organizację. Wymienione w tym przepisie zakazy muszą zostać wprowadzone do statutów organizacji².

Wspomniane ograniczenia to zakazy dotyczące:

- udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”,
- przekazywania jej majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach (przykład: stowarzyszenie pomaga w budowie domów dla osób niezdolnych; członkowie stowarzyszenia nie mogą mieć żadnych preferencji w uzyskaniu mieszkania w domu wybudowanym przez stowarzyszenie, np. po obniżonej cenie),
- wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu organizacji,
- zakupu na szczególnych zasadach towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich.

² Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2005r. III CZP 16/05 (OSNC 2006, nr 3, poz. 49).

Warunek 7

Na podstawie art. 13 pkt 4) ustawy przepisy wprowadzające ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, przy rejestracji podmiotu posiadającego status organizacji pożytku publicznego, w dziale 3 rejestru, wpisuje się określenie przedmiotu jego działalności statutowej z wyodrębnieniem działalności odpłatnej i nieodpłatnej. Wydaje się prawdopodobne (choć nie ma co do tego zgodności wśród komentatorów), że sędziowie KRS mogą oczekiwać od organizacji ubiegających się o status organizacji pożytku publicznego określenia w statucie, które rodzaje działalności są wykonywane przez organizację odpłatnie, a które nieodpłatnie. Skutkiem przyjęcia takiej interpretacji byłaby jednak konieczność zmiany statutu (jeśli organizacja chce prowadzić działalność odpłatną, powinna podjąć decyzję o zmianie statutu, a następnie równocześnie zgłosić do rejestru zmianę statutu i wniosek o przyznanie statusu organizacji pożytku publicznego).

V. KROK TRZECI – REJESTRACJA STATUSU W KRS

Organizacje pozarządowe uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania tej informacji do Krajowego Rejestru Sądowego. O nadaniu statusu organizacji pożytku publicznego decyduje więc sąd rejestrowy.

Więcej o rejestracji organizacji w KRS w broszurze z serii 3w* („Warto Wiedzieć Więcej”): „Krajowy Rejestr Sądowy a fundacje i stowarzyszenia”.

1. Złożenie wniosku i formularze

Organizacja, która chce ubiegać się o status organizacji pożytku publicznego, musi złożyć wniosek do właściwego sądu rejestrowego. Wniosek składa się osobiście (w biurze podawczym sądu), korespondencyjnie lub drogą elektroniczną (do tego będzie konieczny bezpieczny podpis elektroniczny).

Wniosek o nadanie statusu organizacji pożytku publicznego, tak jak wszystkie inne wnioski składane do KRS, musi być złożony na właściwym formularzu.

Formularze służące do wpisania statusu OPP to:

- KRS-Z20 oraz załącznik KRS-W-OPP – dla organizacji już wpisanych do KRS (np. zarejestrowanych w KRS stowarzyszeń i fundacji),
- KRS-W21 oraz załącznik KRS-W-OPP – dla organizacji nierejestrowanych w KRS (np. organizacji kościelnych).

Niezbędne dokumenty

Do prawidłowo wypełnionego wniosku organizacja, ubiegająca się o status organizacji pożytku publicznego, dołącza również:

1. Statut – spełnienie warunków z art. 20 ustawy może wymagać zmiany statutu. Wtedy niezbędne będzie dołączenie do wniosku tekstu jednolitego statutu (czyli tekstu z wprowadzonymi zmianami).
2. Uchwała, protokół – zmiana statutu musi być dokonana zgodnie z procedurą określoną w statucie organizacji (przez właściwy organ, odpowiednią większością głosów, itp.). Dlatego też do wniosku trzeba dołączyć dokumenty potwierdzające fakt podjęcia decyzji o zmianie statutu. W zależności od tego, jaką procedurę zmiany statutu ma opisaną w statucie dana organizacja, mogą to być, np. protokół i uchwały walnego zebrania, protokół i uchwała rady fundacji, oświadczenie fundatora.

3. Oświadczenia – do wniosku trzeba dołączyć następujące oświadczenia członków wewnętrznego organu kontroli organizacji (komisji rewizyjnej, rady fundacji, itp.) o:

- niekaralności,
- niepozostawaniu w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia w stosunku do osób zasiadających w organie zarządzającym,
- oświadczenie członków zarządu, że cały dochód organizacji jest przeznaczany na działalność statutową.

4. Raport merytoryczny i finansowy z działalności organizacji.

Można również dołączyć wycinki prasowe, rekomendacje i inne dokumenty potwierdzające aktywność organizacji.

Wymienione wyżej oświadczenia i dokumenty nie są wymagane obowiązkowo, ale na podstawie art. 23 ustawy o KRS sędzia może poprosić o ich dostarczenie. Na podstawie tego samego przepisu sędziowie rozpatrujący wnioski konkretnych organizacji mogą, jeżeli powezmą wątpliwości, co do prawdziwości danych zgłoszonych do rejestru, żądać także innych oświadczeń i dokumentów.

Wzory formularzy wniosków oraz przykłady wypełnionych formularzy, m.in. KRS-Z20 i KRS-W-OPP można znaleźć w portalu www.ngo.pl w serwisach: www.pozYTEK.ngo.pl i www.poradnik.ngo.pl. Wzory niewypełnionych formularzy można też znaleźć na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości www.ms.gov.pl. Wnioski można składać na niebarwnych formularzach będących wydrukami komputerowymi lub kserokopiami formularzy urzędowych.

2. Wypełnianie formularza KRS-W-OPP

Najwięcej trudności sprawia organizacjom wypełnienie formularza KRS-W-OPP, który służy do zgłoszenia przedmiotu działalności pożytku publicznego.

Wypełniając formularz KRS-W-OPP trzeba posłużyć się Polską Klasyfikacją Działalności (PKD), określoną w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. Nr 33, poz. 289). Odeślanie do PKD można znaleźć też w portalu www.ngo.pl w serwisach: www.pozYTEK.ngo.pl oraz www.poradnik.ngo.pl.

Do każdego rodzaju działalności (chodzi o działalność statutową, czyli to, co znajduje się w celach i formach realizacji tych celów – przyp. red.) w formularzu KRS-W-OPP należy przypisać odpowiedni numer z PKD.

Do formularza wpisujemy przede wszystkim sposoby realizacji celów zgodnie ze statutem i ewentualnie cele statutowe (jeżeli opisują jakieś konkretne działania niewymienione w sposobach realizacji, a ważne i realizowane przez organizację). Obok każdego rodzaju działalności (czyli sposobu realizacji celu) musimy wpisać konkretny numer PKD.

Tak więc musimy uważnie przeczytać całe PKD pod kątem naszych działań statutowych. Szukamy takich numerów PKD, które by opisywały nasze działania. Najprawdopodobniej część uda nam się znaleźć (np. działalność wydawniczą, organizację wypoczynku dzieci i młodzieży z zakwaterowaniem bądź bez zakwaterowania) a część nie, ponieważ będą to działania specyficzne dla organizacji (np. pomoc finansowa dla osób ubogich). W wypadku tych specyficznych działań możemy posłużyć się kodem 91.33.Z – działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana.

W formularzu KRS-W-OPP wpisujemy po kolei każdy z naszych przedmiotów działalności, używając jednocześnie opisu z PKD i naszego opisu ze statutu:

PRZYKŁAD ZAPISU:

1. 91.33.Z – działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana
pomoc finansowa dla osób ubogich
2. 91.33.Z – działalność pozostałych organizacji członkowskich, gdzie indziej niesklasyfikowana
pomoc rzeczowa i materialna dla osób ubogich
3. 85.32 C – pomoc społeczna pozostała, bez zakwaterowania
odwiedzanie w domu osób starszych i niesprawnych, pomoc w robieniu zakupów i załatwianiu drobnych spraw codziennych

Pamiętajmy, że w formularzu KRS-W-OPP należy:

- Wymienić wszystkie aktualnie prowadzone działania (zgodnie ze statutem) lub planowane w najbliższej przyszłości.
- Wskazać prowadzoną przez organizację działalność statutową z zaznaczeniem, która działalność jest działalnością odpłatną, a która działalnością nieodpłatną. W wypadku, gdy jakiś rodzaj działalności prowadzony jest przez organizację równocześnie jako działalność odpłatna i nieodpłatna w formularzu należy wymienić ją dwukrotnie. Nie można wpisać takiego przedmiotu działalności tylko raz zaznaczając równocześnie pola TAK i NIE.

3. Opłaty za rejestrację statusu pożytku publicznego

Składając wniosek, organizacja uiszcza opłatę za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym (500 zł, jeżeli jest to pierwszy wpis lub 250 zł, jeżeli jest to kolejny wpis, np. gdy organizacja wcześniej zarejestrowała się już w rejestrze przedsiębiorców).

Opłatę za rejestrację wnosi się już w momencie składania wniosku (sąd zwraca ją, jeśli organizacja nie uzyska statusu).

wysokości opłat w KRS obowiązujących od 10 marca 2007 r.		uzyskanie statusu OPP	dokonanie zmiany wpisu w rejestrze	utrata statusu OPP
organizacja bez działalności gospodarczej	KRS	0 zł lub 150 zł**	0 zł	0 zł
	ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym*	500 zł	250 zł	250 zł
organizacja z działalnością gospodarczą	KRS	400 zł	400 zł	400 zł
	ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym*	250 zł	250 zł	250 zł

* – organizacje pożytku publicznego, również ubiegające się o status pożytku publicznego, mają obowiązek publikacji informacji zgłaszanych do rejestru w Monitorze Sądowym i Gospodarczym

** – 0 zł zapłacą stowarzyszenia ubiegające się o status organizacji pożytku publicznego, 150 zł zapłacą fundacje ubiegające się o status organizacji pożytku publicznego

Zgodnie z art. 104 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ze zwolnienia z kosztów sądowych korzystają:

- organizacje mające status pożytku publicznego (OPP), ale tylko wtedy, gdy sprawa ta nie dotyczy prowadzonej przez nie działalności gospodarczej,
- stowarzyszenia i fundacje niemające statusu OPP (a także organizacje kościelne, wyznaniowe i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego) – nie poniosą one opłat w KRS tylko wtedy, gdy sprawa dotyczy zadania publicznego zleconego na podstawie przepisów ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Zwolnienie to nie dotyczy opłaty za ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym.

4. Zwrot wniosku

Na podstawie art. 19 ust. 3 ustawy o KRS wniosek niezłożony na urzędowym formularzu lub nieprawidłowo wypełniony sędzia zwraca wnioskodawcy bez wzywania do uzupełnienia braków.

Zgodnie z art. 23 ustawy o KRS sędzia sprawdza, czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa oraz czy dane dotyczące osób ujawnianych w rejestrze wskazane we wniosku są prawdziwe. W pozostałym zakresie sędzia sprawdza, czy zgłoszone dane są zgodne z rzeczywistym stanem tylko, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości.

Jeżeli organizacja poprawnie wypełniła formularze, dokonała niezbędnej opłaty oraz udokumentowała prowadzoną działalność pożytku publicznego otrzyma decyzję o nadaniu statusu OPP. Jeżeli jednak złożony wniosek zawierał błędy lub braki sąd zwróci wniosek. Organizacja może poprawić wniosek i ponownie go złożyć, bądź uzupełnić braki wskazane w orzeczeniu przez sędziego lub referendarza.

Orzeczenie wydane przez referendarza sądowego może zostać zaskarżone skargą złożoną w ciągu 7 dni od otrzymania postanowienia.

5. Zmiany w rejestrze

Zmian w rejestrze w zakresie dotyczącym statusu OPP organizacje zarejestrowane w KRS mogą dokonywać za pomocą formularzy KRS-Z20 wraz z załącznikiem KRS-Z-OPP, a organizacje niepodlegające obowiązkowi rejestracji używają formularzy KRS-Z21 oraz KRS-Z-OPP.

Wniosek o wykreślenie statusu organizacji pożytku publicznego (wykreślany jest jedynie status organizacji pożytku publicznego bez wykreślenia organizacji z rejestru) można złożyć na formularzu RS-Z20 wraz z załącznikiem KRS-Z-OPP – w wypadku organizacji rejestrowanych w KRS albo na formularzu KRS-X2 – w wypadku organizacji nierejestrowanych w KRS.

W przypadku wykreślenia z KRS statusu organizacji pożytku publicznego dla podmiotów do tej pory nierejestrowanych w KRS – organizacja taka po utracie statusu zostaje również wykreślona z KRS (i jest to jedyna ścieżka utraty statusu organizacji pożytku publicznego dla tych organizacji).

VI. GDZIE MOŻNA UZYSKAĆ INFORMACJE O USTAWIE I DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO?

- **Informatorium** dla organizacji pozarządowych w siedzibie Stowarzyszenia Klon/Jawor oraz **Infolinia 0-801 646 719** i e-mail: info@ngo.pl.
- **Broszury z serii 3w* („Warto Wiedzieć Więcej”)**: „Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie”, „Jak zostać organizacją pożytku publicznego?”.
- **Portal organizacji pozarządowych www.ngo.pl** – serwisy: www.pozytek.ngo.pl oraz www.poradnik.ngo.pl.
- Ośrodki Sieci Wspierania Organizacji Pozarządowych **SPLIT** (adresy na stronie: www.splot.ngo.pl).
- Zagadnieniami dotyczącymi organizacji pozarządowych i wolontariatu zajmuje się **Departament Pożytku Publicznego** w Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej. Obowiązki dyrektora Departamentu pełni p. Krzysztof Więckiewicz. Telefon do Departamentu: (22) 661 01 46, adres internetowy: www.pozytek.gov.pl. W serwisie tym znajduje się baza sprawozdań finansowych OPP (<http://bopp.pozytek.gov.pl>).
- Na stronach internetowych **Ministerstwa Sprawiedliwości** www.ms.gov.pl podawane są informacje o organizacjach pożytku publicznego (nazwa, numer KRS, adres i data, od kiedy organizacja posiada status OPP). Na stronach Ministerstwa Sprawiedliwości należy też szukać także informacji dotyczących działania KRS i formularzy niezbędnych do rejestracji w KRS.

Aktualną listę organizacji pożytku publicznego można znaleźć w portalu organizacji pozarządowych www.ngo.pl.

VII. NAJCZĘSTSZE BŁĘDY DOTYCZĄCE USTAWY

Opracowanie: Informatorium

1. Należy odróżnić organizacje pozarządowe prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego od organizacji pozarządowych zarejestrowanych jako organizacje pożytku publicznego. **Nie wszystkie organizacje pozarządowe prowadzące działalność w sferze pożytku publicznego są organizacjami pożytku publicznego.** Działalność w sferze pożytku publicznego może być prowadzona nie tylko przez organizacje, które uzyskały status organizacji pożytku publicznego.
2. **Status organizacji pożytku publicznego nadaje Krajowy Rejestr Sądowy (KRS).** Mogą go uzyskać organizacje pozarządowe spełniające formalne warunki konieczne do uzyskania statusu (określone w ustawie o działalności pożytku publicznego), które złożą formularze związane z rejestracją statusu w KRS i zostaną zarejestrowane w KRS jako organizacje pożytku publicznego.
3. Od 1 stycznia 2004 r. odliczeniu podlegają **darowizny** dokonane na rzecz organizacji pozarządowych prowadzących działalność w sferze pożytku publicznego, a nie tylko na rzecz organizacji pożytku publicznego.
4. **1% podatku dochodowego** mogą przekazywać tylko osoby fizyczne (również osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, które rozliczają się wg podatku liniowego) wyłącznie na rzecz organizacji pożytku publicznego (czyli zarejestrowanych jako takie organizacje w KRS).
5. Organy administracji publicznej, w tym organy jednostek samorządu terytorialnego, zlecają **realizację zadań publicznych** organizacjom pozarządowym oraz innym uprawnionym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego (osoby prawne i jednostki organizacyjne kościołów i związków wyznaniowych), a nie tylko organizacjom pożytku publicznego.
6. Każda organizacja pozarządowa może prowadzić działalność: nieodpłatną pożytku publicznego, odpłatną pożytku publicznego, działalność gospodarczą. **Ustawa zakazuje jednak prowadzenia działalności odpłatnej pożytku publicznego i działalności gospodarczej tego samego rodzaju** (tj. w odniesieniu do tego samego przedmiotu działalności).
7. Prowadzenie działalności gospodarczej nie jest przeszkodą do uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, ale działalność ta musi być prowadzona w rozmiarach służących realizacji celów statutowych.
8. Organizacje pożytku publicznego nie są zobowiązane do zgłaszania zbiorów danych darczyńców lub osób, którym udzielają pomocy, do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych, tylko dlatego, że posiadają status OPP. **Obowiązek ten dotyczy wszystkich organizacji, które posiadają zbiory danych osobowych** wymagające zgłoszenia, zgodnie z ustawą o ochronie danych osobowych.

VIII. WYCIĄG Z USTAWY O DZIAŁALNOŚCI POŻYTKU PUBLICZNEGO (DZIAŁ II)

Dział II Działalność pożytku publicznego

Rozdział 3 Organizacje pożytku publicznego

Art. 20.

Organizacją pożytku publicznego może być organizacja pozarządowa oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3, jeżeli, z zastrzeżeniem art. 21, spełniają łącznie następujące wymagania:

- 1) prowadzą działalność statutową na rzecz ogółu społeczności lub określonej grupy podmiotów pod warunkiem, że grupa ta jest wyodrębniona ze względu na szczególnie trudną sytuację życiową lub materialną w stosunku do społeczeństwa;
- 2) działalność określona w pkt 1 z zastrzeżeniem pkt 3, jest wyłączną statutową działalnością organizacji pozarządowej i dotyczy realizacji zadań publicznych na rzecz ogółu społeczności lub grupy podmiotów, o której mowa w pkt 1, w sferze określonej w art. 4;
- 3) w odniesieniu do stowarzyszeń i klubów sportowych działających w formie stowarzyszenia za spełnienie wymagania, o którym mowa w pkt 2, można uważać prowadzenie działalności, o której mowa w pkt 1 i 2, również na rzecz członków stowarzyszenia albo klubu sportowego działającego w formie stowarzyszenia;
- 4) nie prowadzą działalności gospodarczej albo prowadzą działalność gospodarczą w rozmiarach służących realizacji celów statutowych;
- 5) cały dochód przeznaczają na działalność, o której mowa w pkt 1 i 2;
- 6) mają statutowy kolejalny organ kontroli lub nadzoru, odrębny od organu zarządzającego i niepodlegający mu w zakresie wykonywania kontroli wewnętrznej lub nadzoru, przy czym członkowie organu kontroli i nadzoru:
 - a) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
 - b) nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej,
 - c) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi;
- 7) statut lub inne akty wewnętrzne organizacji pozarządowych oraz podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3, zabraniają:
 - a) udzielania pożyczek lub zabezpieczenia zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osobom z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa

w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli zwane dalej „osobami bliskimi”,

- b) przekazywania ich majątku na rzecz ich członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach,
- c) wykorzystywania majątku na rzecz członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich chyba, że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu organizacji albo podmiotu, o którym mowa w art. 3 ust. 3,
- d) zakupu na szczególnych zasadach towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich.

Art. 21.

W przypadku podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1:

- 1) działalność pożytku publicznego określona w art. 20 pkt 1 podlega wyodrębnieniu w sposób zapewniający należyłą identyfikację pod względem organizacyjnym i rachunkowym;
- 2) wymogu wyłączności, o którym mowa w art. 20 pkt 2, nie stosuje się;
- 3) przepis art. 20 pkt 5 stosuje się do dochodu uzyskiwanego w wyniku prowadzenia działalności pożytku publicznego;
- 4) przepis art. 20 pkt 6 stosuje się odpowiednio, z uwzględnieniem szczególnych zasad organizacji i działania tych jednostek, uregulowanych w przepisach dla nich właściwych, w tym w statutach lub innych aktach wewnętrznych.

Art. 22.

1. Organizacja pozarządowa oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 2, wpisane do Krajowego Rejestru Sądowego uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do tego Rejestru informacji o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 20, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 17, poz. 209 i Nr 110, poz. 1189, z 2002 r. Nr 1, poz. 2 i Nr 113, poz. 984 oraz z 2003 r. Nr 49, poz. 408 i Nr 60, poz. 535).
2. Organizacja pozarządowa inna niż wymieniona w ust. 1 oraz podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, uzyskują status organizacji pożytku publicznego z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego, na zasadach i w trybie określonym w ustawie, o której mowa w ust. 1.
3. Organizacja pozarządowa oraz podmioty, o których mowa w ust. 1, tracą status organizacji pożytku publicznego z chwilą wykreślenia, z urzędu lub na wniosek, z Krajowego Rejestru Sądowego informacji, o spełnieniu wymogów określonych w art. 20.

Art. 23.

1. Organizacja pożytku publicznego sporządza roczne sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności, z zastrzeżeniem przepisów odrębnych, oraz podaje je do publicznej wiadomości w sposób umożliwiający zapoznanie się z tym sprawozdaniem przez zainteresowane podmioty.

2. Organizacja pożytku publicznego sporządza i ogłasza roczne sprawozdanie finansowe także wówczas, gdy obowiązek jego sporządzenia oraz ogłoszenia nie wynika z przepisów o rachunkowości. Przepisy o rachunkowości stosuje się odpowiednio.

3. Do zakresu sprawozdań, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zakresu sprawozdań składanych przez fundacje.

4. Organizacja pożytku publicznego, niezależnie od obowiązków wynikających z przepisów odrębnych, przekazuje ministrowi właściwemu do spraw zabezpieczenia społecznego sprawozdania, o których mowa w ust. 1 i 2.

5. W odniesieniu do organizacji pożytku publicznego, których sprawozdanie finansowe nie podlega obowiązkowi badania zgodnie z przepisami o rachunkowości, minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zabezpieczenia społecznego może w drodze rozporządzenia wprowadzić taki obowiązek, biorąc pod uwagę:

- 1) wysokość otrzymanych dotacji;
- 2) wielkość osiągniętych przychodów;
- 3) potrzebę zapewnienia kontroli prawidłowości prowadzonej ewidencji.

Art. 24.

1. Organizacji pożytku publicznego przysługuje, na zasadach określonych w przepisach odrębnych, zwolnienie od:

- 1) podatku dochodowego od osób prawnych;
- 2) podatku od nieruchomości;
- 3) podatku od czynności cywilnoprawnych;
- 4) opłaty skarbowej;
- 5) opłat sądowych

- w odniesieniu do prowadzonej przez nią działalności pożytku publicznego.

2. Organizacja pożytku publicznego może, na zasadach określonych w odrębnych przepisach, nabywać na szczególnych warunkach prawo użytkowania nieruchomości będących własnością Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego.

3. Organizacja pozarządowa, która uzyskała status organizacji pożytku publicznego, jest obowiązana wypełnić zobowiązania wynikające ze zwolnień podatkowych, z których korzystała przed dniem uzyskania statusu organizacji pożytku publicznego, na zasadach określonych w odrębnych przepisach.

4. W przypadku utraty przez organizację pozarządową statusu organizacji pożytku publicznego, traci ona prawo do korzystania ze zwolnień wynikających z posiadania tego statusu.

5. Użytkowanie, o którym mowa w ust. 2, wygasa z mocy prawa w przypadku utraty statusu organizacji pożytku publicznego.

Art. 25.

W organizacji pożytku publicznego mogą wykonywać pracę poborowi skierowani do odbycia służby zastępczej, na zasadach i w trybie określonym w odrębnych przepisach.

Art. 26.

Jednostki publicznej radiofonii i telewizji umożliwiają organizacjom pożytku publicznego nieodpłatne informowanie o ich działalności na zasadach określonych w przepisach odrębnych.

Art. 27.

Podatnik podatku dochodowego od osób fizycznych może, na zasadach i w trybie określonym w przepisach odrębnych, przekazać 1% podatku obliczonego zgodnie z odrębnymi przepisami na rzecz wybranych przez siebie organizacji pożytku publicznego.

Rozdział 4

Nadzór

Art. 28.

1. Nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, w zakresie prawidłowości korzystania z uprawnień określonych w ustawie sprawuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Nadzór nad działalnością organizacji pożytku publicznego, działających w zakresie ratownictwa i ochrony ludności, dotyczący realizacji zleconych zadań publicznych oraz prawidłowości korzystania z uprawnień określonych w ustawie, sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych. Przepisy art. 29-34 stosuje się odpowiednio.

Art. 29.

1. Organizacja pożytku publicznego, podlega kontroli ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w zakresie określonym w art. 28 ust. 1.

2. Kontrolę zarządza minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego z urzędu lub na wniosek organu administracji publicznej.

3. Kontrolę przeprowadzają osoby posiadające pisemne upoważnienie ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

4. W czynnościach kontrolnych może uczestniczyć przedstawiciel Rady Działalności Pożytku Publicznego, w przypadku złożenia tej Radzie stosownego wniosku przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, organ administracji publicznej, o którym mowa w ust. 2, lub organizację pozarządową oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3.

5. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może powierzyć przeprowadzenie kontroli *marszałkowi województwa*.

6. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie kontroli do organu wyspecjalizowanego w kontrolowaniu danego rodzaju działalności.

Art. 30.

1. Osoby upoważnione do dokonywania kontroli są uprawnione do wstępu na teren nieruchomości lub jej części, na którym jest prowadzona działalność organizacji pożytku publicznego, oraz żądania pisemnych lub ustnych wyjaśnień, okazania dokumentów lub innych nośników informacji, a także udostępniania danych mających związek z przedmiotem kontroli.

2. Czynności kontrolnych, o których mowa w ust. 1, dokonuje się w obecności członka organu zarządzającego lub jego przedstawiciela albo pracownika kontrolowanej organizacji pożytku publicznego, a w razie nieobecności tych osób – w obecności przywołanego świadka.

Art. 31.

1. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który podpisują osoby przeprowadzające kontrolę i kierownik kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osoba przez niego upoważniona. Odmowa podpisu protokołu przez kierownika kontrolowanej organizacji pożytku publicznego lub osobę przez niego upoważnioną wymaga podania przyczyny. W przypadku odmowy podpisu protokół uznaje się za podpisany w dniu odmowy.

2. Kierownik kontrolowanej organizacji pożytku publicznego może w terminie 14 dni od dnia podpisania protokołu złożyć na piśmie wyjaśnienia, bądź zgłosić zastrzeżenia do treści protokołu.

3. Osoby przeprowadzające kontrolę po rozpatrzeniu zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, wydają wynik kontroli. W razie nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości lub w części przekazuje się na piśmie stanowisko zgłaszającemu zastrzeżenia.

Art. 32.

Wynik kontroli powinien zawierać opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli, w tym ustalonych uchybień, z uwzględnieniem przyczyn powstania, zakresu i skutków tych uchybień oraz termin ich usunięcia, nie krótszy niż 30 dni.

Art. 33.

1. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego lub z jego upoważnienia *marszałek województwa* wzywa organizację pożytku publicznego do usunięcia, w wyznaczonym terminie, uchybień stwierdzonych w wyniku kontroli.

2. W przypadku nieusunięcia uchybień przez organizację pożytku publicznego, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może wystąpić do sądu rejestrowego o wykreślenie informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1, lub o wykreślenie tej organizacji z Krajowego Rejestru Sądowego.

3. W przypadku nieusunięcia uchybień dotyczących spełniania wymogów, określonych odpowiednio w art. 20 oraz art. 21, przez organizację pożytku publicznego, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego występuje do sądu rejestrowego o wykreślenie tej organizacji z Krajowego Rejestru Sądowego.

4. W przypadku wykreślenia organizacji pożytku publicznego lub informacji, o której mowa w art. 22 ust. 1, z Krajowego Rejestru Sądowego, organizacja ta jest obowiązana, w terminie 6 miesięcy, wykorzystać na własną działalność w zakresie, o którym mowa w art. 4, środki pochodzące ze zbiorów publicznych, zebrane w okresie posiadania statusu organizacji pożytku publicznego.

5. Środki niewykorzystane w sposób i w terminie określonym w ust. 4, organizacja jest obowiązana przekazać niezwłocznie na rzecz, prowadzącej działalność statutową w tym samym lub zbliżonym zakresie, organizacji pożytku publicznego wskazanej przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Przekazanie środków nie stanowi w takim przypadku darowizny w rozumieniu odrębnych przepisów.

Art. 34.

1. W zakresie nieuregulowanym niniejszą ustawą, do nadzoru i kontroli wydatkowania środków publicznych stosuje się odpowiednio przepisy o finansach publicznych.

2. Przepisy art. 30-34 nie wyłączają stosowania odrębnych przepisów dotyczących kontroli i czynności kontrolnych, a także uprawnień nadzorczych innych organów.

Rozdział 5**Rada Działalności Pożytku Publicznego****Art. 35.**

1. Tworzy się Radę Działalności Pożytku Publicznego, zwaną dalej „Radą”, jako organ opiniodawczo-doradczy oraz pomocniczy ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

2. Do zadań Rady należy w szczególności:

- 1) wyrażanie opinii w sprawach dotyczących stosowania ustawy;
 - 2) wyrażanie opinii o rządowych projektach aktów prawnych dotyczących działalności pożytku publicznego oraz wolontariatu;
 - 3) udzielanie pomocy i wyrażanie opinii w przypadku sporów między organami administracji publicznej a organizacjami pożytku publicznego;
 - 4) zbieranie i dokonywanie analizy informacji o prowadzonych kontrolach i ich skutkach;
 - 5) uczestniczenie w postępowaniu kontrolnym;
 - 6) wyrażanie opinii w sprawach zadań publicznych, zlecania tych zadań do realizacji przez organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 oraz rekomendowanych standardów realizacji zadań publicznych;
 - 7) tworzenie, we współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3, mechanizmów informowania o standardach prowadzenia działalności pożytku publicznego oraz o stwierdzonych przypadkach naruszenia tych standardów.
3. Kadencja Rady trwa 3 lata.

Art. 36.

1. Rada składa się z:

- 1) pięciu przedstawicieli organów administracji rządowej i jednostek im podległych lub przez nie nadzorowanych;
 - 2) pięciu przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego;
 - 3) dziesięciu przedstawicieli organizacji pozarządowych, związków i porozumień organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3.
2. Członków Rady powołuje i odwołuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, z tym że powołanie członków Rady, reprezentujących:
- 1) organizacje pozarządowe, związki i porozumienia organizacji pozarządowych oraz podmioty wymienione w art. 3 ust. 3, następuje spośród kandydatów zgłoszonych przez te organizacje;
 - 2) organy administracji rządowej i jednostki im podległe lub przez nie nadzorowane, następuje spośród osób zgłoszonych przez te organy i kierowników takich jednostek;
 - 3) jednostki samorządu terytorialnego, następuje spośród osób zgłoszonych przez stronę samorządową w Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

3. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego odwołuje członka Rady przed upływem kadencji:

- 1) na jego wniosek;
- 2) na wniosek podmiotu, o którym mowa w ust. 2, reprezentowanego przez tego członka;
- 3) w przypadku skazania członka Rady prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione z winy umyślnej.

Art. 37.

Posiedzenia Rady są zwoływane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego lub na wniosek co najmniej jednej czwartej liczby członków Rady.

Art. 38.

Rada może:

- 1) powoływać ekspertów;
- 2) zapraszać do uczestnictwa w jej posiedzeniach przedstawicieli organów administracji publicznej i organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie;
- 3) zlecać przeprowadzanie badań i opracowanie ekspertyz związanych z realizacją jej zadań.

Art. 39.

1. Koszty funkcjonowania Rady związane z obsługą, przeprowadzaniem badań i opracowywaniem ekspertyz, a także z uczestnictwem w jej posiedzeniach ekspertów, członków Rady i osób niebędących jej członkami, pokrywa się z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Za udział w pracach Rady przysługują diety oraz zwrot kosztów podróży na zasadach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 775 § 2 Kodeksu pracy.
3. Pracodawca jest obowiązany zwolnić pracownika będącego członkiem Rady od pracy w celu wzięcia udziału w posiedzeniach Rady. Za czas zwolnienia pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego według zasad obowiązujących przy obliczaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, pokrywanego z części budżetu, której dysponentem jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Art. 40.

Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb powoływania członków Rady, uwzględniając potrzebę zapewnienia reprezentatywności organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3, różnorodność rodzajów działalności pożytku publicznego oraz terminy zgłaszania kandydatów na członków Rady;
- 2) organizację i tryb działania Rady oraz zasady uczestnictwa w jej pracach przedstawicieli organów administracji publicznej oraz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 niereprezentowanych w Radzie.

Art. 41.

Obsługę administracyjno-biurową Rady zapewnia urząd obsługujący ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego..